

НЕСПІШНІСТЬ ЯК ЗАСІБ СМИСЛОТВОРЕННЯ

Сучасна людина живе у світі переповненому парадоксами і, власне, сама для себе є дивиною, осмислення якої, в постмодерному філософському дискурсі, можливе лише через своєрідний пізнавальний принцип «смерті людини»: «людина зникає, як обличчя намальоване на піску» (М. Фуко).

Наше сьогодні – це життя в режимі відсутності (прихованості, невитягненості або ж розмитості) смислів, які, кристалізуючись, мають осідати в нашій свідомості. Причина прихована у надшвидкій зміні подій і, як результат, смисли та значення, не встигаючи «осідати» (усвідомлюватися), призводять до антропологічного «не-існування» людини, до «прогерії» - хвороби старіння у переносному смислі [1,28] як окремої людини, так і спільноти в цілому. Свідомість же, як зазначав Т. Аквінський, «є дією» [2], яка єдина здатна зробити пережите чи усвідомлене фактами – смислами та зберегти відчуття складності сучасного світу, яке втрачається через надмірну швидкість протікання подій та зменшення кількості часу на їх спокійне спостереження та переживання. Переживання, як і усвідомлення, є тривалістю, яка потребує неквапливості – часу, що, наразі, перебуває у моді відсутності, не маючи можливості зайняти своє законне місце в сучасному світі високих швидкостей.

Винною є людина, котра розчинилася в тенетах причинної залежності (комплекс другорядностей, які визначають наше життя), що й призвело до загибелі щирості, розради, людських стосунків, які народжуються, щоби впливати на нас лише у часі – на малих швидкостях, і мають протистояти світу тіней та пустот.

Мета даної розвідки полягає в тому щоби показати **продуктивність парадоксу неквапливості** в контексті знецінення гонитви за часом у сучасному світі високих швидкостей. Для досягнення поставленої цілі необхідно дослідити прояви парадоксу неквапливості в різноманітних сферах людської життєдіяльності.

Завдання філософської антропології полягає в методологічному осмисленні проблем сутнісної багатомірності людського, особистих проблем та проблем культурної комунікації. Оскільки безмежне розширення людської діяльності (множини можливостей для вибору) набуло негативного змісту в сучасному швидкоплинному світі, необхідна «дбайлива робота в контексті», як

пошук «гальм», за рахунок яких ми отримаємо можливість переходу до діалогу зі швидкоплинністю. І, врешті-решт, усвідомивши продуктивність парадоксу неквапливості, перейти на більш низьку внутрішню швидкість осмислення та переживання сучасного світу та людини в ньому.

Парадокс неквапливості проявляється в різноманітних сферах нашого життя (внутрішнього і зовнішнього), а саме: в коханні, спілкуванні, ставленні до навколишнього середовища, освіті, культурі в цілому і т.д.). Наприклад, якщо ви харчуєтесь «*на бігу*», бо не маєте часу, або ж це просто ваш «стиль життя», то досягли лише того, що не отримали від цього задоволення та постраждали на фізичному рівні – гастрит та ожиріння, так як відчуття, що голод вгамовано, приходить набагато пізніше, ніж це відбувається в реальності. Якщо ви маєте надію, що, роблячи гімнастику «*на бігу*», зміцнюєте свій організм, то ви також помиляєтесь. Це ілюзія – корисним є лише те, що «засвоюється» організмом на рівні неспішного «вживання» у ваше тіло. Це стосується і спілкування, так як питання нашвидкуруч: «Як справи?» «Що нового?» «Знову двійка?» і т. д., у той час як ви повністю перебуваєте на «власній хвилі» – є *пустими формальними структурами, в які нічого не вкладено*. А отже, вони «зависають у повітрі», перетворюючись у скалки льоду, які не здатні когось зігріти, які не мають сили змінити суть справи, допомогти чи врятувати того, хто, перебуваючи в складній ситуації, нагально потребує трохи часу для *душевного спілкування*.

Повсякденне життя як спільноти, так і кожної окремої людини, як правило, це – надання пріоритету другорядному (воно потребує менше часу для виконання). Це життя як серія «перевантажених епізодів», які ми сприймаємо «*на бігу*» і в яких замало смислів. Множина епізодів подібна до кінострічки: щоби знайти необхідний епізод, стрічку треба зупинити і переглянути та пережити заново те, що впало до ока. Життя вимагає «*включення гальм*» - зупинок у пункті відсутності часу на дистанції, яка, не маючи кінця і краю, згортає людське життя до патового часу-простору – заганяє людину в глухий кут.

Висновки: отже, поспішати треба поволі, так як швидкість є наркотиком, який викликає певну залежність і призводить до збільшення ризику помилок у гонитві, де не можна відставати, а тим більше дати себе обігнати іншим. Гонитва за часом, як та гонитва за горизонтом, – щоби його наздогнати треба бігти з якимось неможливим випередженням, інакше втрачається будь-яка перспектива. Тому час від часу необхідно включати «стопкран» - гальма, волаючи: «Зупиніться! Я зійду». Це необхідно, щоби перевести подих та запобігти саморуйнації – внутрішньому відчуттю, що твоя душа спустошена і безсила для того щоби жити далі та осмислити чи «витягнути» смисли тих епізодів, які тільки-но пролетіли повз вікна нашої дійсності. Зупинка необхідна

для отримання особистого досвіду, без якого неможлива адаптація для позитивного сприйняття нової трансценції («швидкоплинності»), яку нам проголошує прийдешнє. До того ж, сьогодення грішить постійними реорганізаціями як в особистому житті, так і в державних структурах. І, як відмічає А.Тоффлер, «це є неминучим наслідком прискорення змін» [1, 99] як у соціальній, так і в культурній сферах, а М. Кундера виводить таке рівняння: «ступінь швидкості прямо пропорційний інтенсивності забуття» [3].

Таким чином, продуктивність *парадоксу неквапливості* полягає в тому, що *витрачаючи час, вкладаючи його в неспішне спілкування, кохання, навчання(перехід до цивілізації якісного знання) і, врешті-решт на «гальмування»* (зростання якості за рахунок зменшення кількості) ми, тим самим, **збільшуємо** тривалість та якість нашого життя, наших стосунків з іншими людьми, запобігаємо саморуйнації та наповнюємо життя повнотою смислів. Зробити людину особистістю, з точки зору сучасних технологій, можливо і досить швидко – треба лише пройти курс особистісного зростання. Та насправді **неспішно виростити** людину дуже складно так як те, що росте, росте поволі. Вкладаючи в себе та в іншого – витрачаючи час – ми «витягуємо» приховані або забуті смисли зі світу тіней, переводячи їх у режим існування (актуалізуємо – *пророцуємо*) і ти м самим, збільшуємо реальну тривалість часу – створюємо час, а не наздоганяємо його в потязі, який «нестримно летить у прірву, не маючи керманіча». Вкладання, актуалізація смислів потребує: волі, поставленої мети та реальної свободи для вирішення глобальних проблем у критичних ситуація швидкозмінної реальності сьогодення. Це здатність приймати рішення у світі трансценції з найменшою похибкою.

Література:

1. Тоффлер А. Футурошок / А. Тоффлер. – С.-Пет. 1997, с. 28.
2. Bewusstsein // Historisches Worterbuch der Philosophie. Bd.-Stuttgart, Basel. – S. 890.
3. Кундера М. Неспешность. Подлинность / М. Кундера. – С.-Пет., 2002, с. 119.